

Sanatçı dünyayı 'tanımlamaz'; dünya onundur.

Andrei Tarkovsky

“Simge... gizemli diliyle üzerinde konuşulamayan, sözcüklerle ifade edilemeyen bir şeyin değindiği ya da dokunduduğu zaman gerçek bir simge olur. Simge, çok yönlü, çok anlamlıdır, gene de derin anlamı her zaman karanlıkta kalır. Kristal gibi organik bir yapıya sahiptir.

Hatta bir monad'a (ilk madde) benzediği bile söylenebilir, onu çok katmanlı, karmaşık bir alegoriden, bir parabol ya da kıyaslamadan farklı kılan da budur. Simgeleri kavramak imkansızdır, sözcüklerle de tekrarlanamazlar” demişti Vyaçeslav Ivanov. Simgesel içerikleri olan sanatsal yapılar, doğaları gereği değişkendir ve birbirinden apayrı sayısız inceleme şekillerine imkan sağlarlar. Böylelikle sanat bir üst-dil'in görevini de üstlenerek, kusursuz bir iletişim mecrası haline alacaktır. Düşünce gibi, sanatın da gelişimi belli yasaları takip eder. Burada belirleyici olan, dünya görüşü, etik ve düşünsel amaçlardır.

Süleyman Saim Tekcan'ın resmini konuşmak üzere yola çıktığımızda, öncelikle at imgesinin dünyasına yolculuk yapmamız oldukça gerçekçi bir yöntemdir. Zira, at figürünün açıkça bir simge olarak kullanan ve bu simgeselliği farklı mecra ve kurgularla tutarlı bir şekilde yineleyen sanatçı için, at kristal yapıdaki o ilk maddedir adeta. Anıtsallık, bu simge üzerinde tuvalde kurmaya çalıştığı yapıdır. İki boyut üzerinde kurmaya çalıştığı anıt yapısı sanatçının tüm üretimlerindeki ortak özelliktir.

1980'lerde Modernizm üzerinde başlayan tartışma ve kimlik arayışları, bu coğrafyada üretim yapan sanatçıların geleneksel kaynaklara dönmesine yol açmıştı. Kültür alanındaki bu evrensellik-yerellik tartışması, Süleyman Saim Tekcan'ın, tüm bu kodlar arasından hem Çerkez olan köklerinden getirdiği etkiyle olsa gerek, at imgesi üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuştur. Kökenlerini ve tarihi taşıdığı düşündüğü at imgesinin, tüm bağlantılarıyla düşler. Tanrıların ulağı, tüm çağrışımlarıyla tuvalinde ve baskı kalıplarındadır. Yalnızca estetik bir nesne olarak at imgesini değil, bu kadim imgenin ardındaki hakikati betimlenmeye çalışmıştır Sanatçı.

Süleyman Saim Tekcan'ın tüm çalışmaları, yeryüzüne olan bağları, kökleri, bir geleneğe ve kültüre, belli bir insan ve düşünce çevresine aidiyetle ilişkilidir. Gelenekten çözümediği kodları, Batılı bir platforma taşımaya çalışmıştır. Anadolu uygarlıklarından, Osmanlı kaligrafisi ve minyatür geleneğinden getirdiği etkiler çalışmalarında katman katman okunabilir. Osmanlı dönemine ait, tuğralar, kitabeler, mühürler, yazı ve mezar taşları üzerinden bir arkeolojiye girişmiş; kaligrafinin geleneksel yaşamda, hayatın içine fazlasıyla girmiş olmasından etkilenmiştir. Kaligrafik çizginin akışkanlığı ve ritmi at imgesini besler ve destekler.

Bugün Süleyman Saim Tekcan'ı konuşmak üzere yola çıktığımızda, sanatçının resimindeki saydam katmanlar arasında ikonaların, Anadolu yazı-resimlerinin, Mehmed Siyahkalem'in, sinema kurgusunun ve moderniteye özgü bir anıtsallığın izlerini konuşmak mümkün olmaktadır. Sanatın amacı, sanatçının niyetinden aşkındır. Bizi zenginleştiren, peşine düştüğümüz izin sürdüğü rotanın, çatallanan yollarıdır. Kurgu bitmiş, Tarkovsky'nin güçlü imgeselliğinden koşup gelen atın kaderi gibi, hayal gerçek hayatla buluşmuştur.

Tekcan'ın sanat eğitimcisi, müzeci ve iyi bir öğretmen olduğunu bir kez de buarada anmak gerekir. Özgün baskı konusunda Türkiye'nin en yetkin sanatçısı olmakla birlikte deneysel atölye sistemleri ve teknolojiler geliştirerek, sürekli araştıran yöntem arayan sanatçı; baskı resmin ülkemizde sanatçılar için bir medium olarak konumlanmasında da öncüdür.

Sanat değil, hayat yaratmak olmalıdır belki de sanatın sonundaki sihir. Heidegger'in işaret ettiği üzere “dünya kurmak”... Tüm gerçek sanat yapıtları, dünyanın birinci gününden öncesini düşlememizi olanaklı kılar; zira hayat, hayalgücünden zengindir.

Kumru Sis EREN,

Teşvikiye, Nisan 2015